

L' ESCOLA ADOPTA UN MONUMENT

10 IDEES CLAU

Laboratori d'Arqueologia i Ensenyament – CEPAP

UAB

Universitat Autònoma de Barcelona

 Generalitat de Catalunya
Departament d'Educació
Camps d'Aprenentatge

1. Què és el programa L'ESCOLA ADOPTA UN MONUMENT?

El programa d'adopció escolar de monuments pretén dinamitzar el coneixement del patrimoni històric i arqueològic de cada municipi a través d'un treball específic als centres educatius entorn a un "monument" proper.

L'any 1994, un programa cultural de la Unió Europea va impulsar el projecte *L'ESCOLA ADOPTA UN MONUMENT* en el marc del qual noies i nois de totes les edats van treballar sobre un monument local. Des del 1997, una vegada finalitzat el projecte europeu, el servei d'educació de *English Heritage*, la institució encarregada de vetllar pel patrimoni arqueològic, històric i cultural, va continuar amb el programa, avui encara vigent i en expansió a aquell país.

Prenent com a inspiració aquestes experiències prèvies, el *Laboratori d'Arqueologia i Ensenyament* del Centre d'Estudis del Patrimoni Arqueològic de la Prehistòria de la UAB, en col·laboració amb entitats locals i comarcals impulsa des del curs 2004-05 aquest programa a Catalunya adaptant-lo a les característiques de la nostra realitat cultural i educativa.

Des del curs escolar 2006/2007, el Camp d'Aprenentatge de la Noguera col·labora en la coordinació i realització dels projectes.

2. Què és un monument?

La definició genèrica d'un monument és d'un "objecte o document d'utilitat per a la història". Actualment, la concepció de monument com a element patrimonial ha superat la seva relació exclusiva amb edificis emblemàtics o amb una valoració fonamentalment artística (monestirs, castells, catedrals), per associar-se a conjunts urbans o rurals, edificacions senzilles, jaciments arqueològics, etc., molts d'ells poc espectaculars des del punt de vista visual però històricament significatius i informatius, especialment en el context de la història local.

Així doncs, un monument adoptat pot ser un jaciment arqueològic de qualsevol època, un espai urbà com places o carrers, un taller artesanal, una antiga explotació agrícola, etc.

3. Què vol dir adoptar un monument?

L'adopció de monuments implica que un centre educatiu inclogui en el seu projecte de centre el coneixement i l'estudi d'un monument de la seva localitat com a centre d'interès per a un o tots els seus cicles educatius.

Al final de cada curs escolar, el treball realitzat per l'alumnat (o una selecció d'aquest) haurà de divulgar-se mitjançant exposicions, per via telemàtica o per altres mitjans.

Els centres educatius rebran suport didàctic, documental i tècnic tant del Laboratori d'Arqueologia i Ensenyament de la UAB, com del CdA de la Noguera per a la realització de totes les fases del programa.

4. Quina és la dimensió educativa de l'adopció de monuments?

Mitjançant l'èmfasi en l'entorn local, no només en ciències socials sinó també en altres àrees, es pot estimular a l'alumnat a realitzar una tasca creativa i original. Exemples d'aquestes possibilitats són l'avaluació de les evidències, escoltar les opinions o entendre el perquè de les decisions que es prenen en relació a la gestió del municipi i del seu patrimoni.

A més, ajudar a conèixer la història de la seva comunitat més propera, reverteix, sens dubte, en l'educació de valors, fomentant la formació d'actituds cíviques i compromeses sobre els problemes del seu entorn.

5. Com dur a terme un projecte d'adopció?

L'adopció d'un monument per part d'un centre educatiu implica la introducció d'unitats de programació a l'aula entorn a aquest eix temàtic que s'ajustin als objectius generals d'etapa per a cada cicle. Al mateix temps ofereix l'oportunitat de realitzar activitats extracurriculars intercicles i de divulgació extraescolar de la tasca duta a terme per l'alumnat sobre el monument adoptat.

Cada centre educatiu pot optar per desenvolupar el projecte únicament a un dels cicles, tractant a cadascun dels seus dos cursos aspectes diferents del projecte. L'altra opció consisteix en incloure a la programació de cada cicle una unitat de programació referent al projecte d'adopció d'un monument. En cada cas, a final de curs s'organitzaran activitats per donar a conèixer el treball realitzat a la resta de l'alumnat.

6. Com triar un monument?

L'elecció del monument és decisió de cada centre educatiu a partir de les suggerències i propostes del Laboratori d'Arqueologia i Ensenyament i/o del CdA de la Noguera. Elements que s'han de tenir en compte per determinar el monument a adoptar són:

- Possibilitat d'accés amb grups escolars
- Existència i disponibilitat de documents o d'informació suficient sobre el mateix
- Potencial per a realitzar un ventall ampli de treball curricular
- Significació històrica, social, cultural, paisatgística o artística del monument

7. Quin suport es rebrà per a realitzar el programa?

El Laboratori d'Arqueologia i Ensenyament i el CdA de la Noguera prestaran suport a tots els aspectes de posada en marxa que el centres considerin necessaris. De forma específica, aquests àmbits d'assessorament es poden concretar en:

- La tria del monument
- Informació sobre el monument i recursos didàctics de suport
- Disseny de les unitats de programació
- Propostes d'activitats intercycles i extraescolars
- Realització i/o ajut per l'organització d'activitats puntuals relacionades amb les unitats de programació (xerrades, tallers, organització de visites, etc.)
- Assessorament i suport tècnic per a la realització d'activitats extraescolars

8. Quin és el procediment per adoptar un monument?

El procés d'adopció d'un monument per part d'un centre educatiu requereix uns mesos de preparació. Per tant, els centres hauran de programar la posada en marxa del projecte d'un curs a un altre. Tot i així, al final del curs anterior a l'inici del programa és recomanable presentar-ho al centre i a l'alumnat.

El primer pas per a l'adopció d'un monument consisteix en contactar amb el Laboratori d'Arqueologia i Ensenyament o el CdA de la Noguera. A partir d'aquest primer contacte caldrà reunir-se amb els responsables del programa per triar el monument i l'opció més adequada per dur a terme les activitats i fer-ne un primer esbós de les que es faran i el seu calendari. Al llarg dels següents mesos s'aniran concretant les propostes d'activitats i les pautes de realització fins a l'elaboració d'un pla del projecte.

Una vegada s'iniciï la posada en marxa del projecte, i en funció del pla elaborat, els centres podran rebre suport per part del Laboratori d'Arqueologia i Ensenyament o el CdA de la Noguera.

Al final de cada curs escolar es farà una reunió d'avaluació de les activitats realitzades.

9. Quines activitats es poden realitzar?

Les activitats intercicles poden ser de posada en comú i exposició dels resultats, en el cas de que participi tot l'alumnat d'un centre, o de presentació i visita guiada a l'alumnat que no hagi participat per part de l'alumnat que sí que ho hagi fet.

Les activitats extraescolars poden ser molt diverses en funció del centre i del municipi: des d'exposicions al museu local o comarcal fins al lliurament dels resultats de les activitats a les regidories de Cultura i Ensenyament, passant per la creació o inclusió en pàgines web d'alguns dels treballs, edició de materials didàctics, d'alguns petits opuscles, etc.

10. Com es difondrà el programa d'adopció de monuments?

El programa té un portal web propi que mostra les experiències realitzades, proporciona pautes i models per centres educatius que vulguin adherir-se i permeti contactar amb altres centres participants i amb els serveis de suport i assessoria que ofereix el Laboratori d'Arqueologia i Ensenyament i el CdA de la Noguera.

També s'organitzen jornades periòdiques de formació i de presentació a la comunitat educativa amb el suport de l'Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat Autònoma de Barcelona i jornades de presentació als municipis, on s'hagin desenvolupat les experiències i projectes, en el marc dels serveis educatius de cada zona.

Coordinació

Laboratori Arqueologia i Ensenyament CEPAP- UAB cepap@uab.cat www.uab.cat/cepap	Paloma González Marcén
CdA de la Noguera cda_noguera@xtec.net www.xtec.cat/cda-noguera	Antoni Bardavio Novi Rosa Solsona Fontova